

MILO ĐUKANOVIĆ,
PREDSJEDNIK VLADE CRNE GORE:

Poštovani građani Nikšića i Crne Gore,
Draga porodice Šturanović,

Oduvijek su se Nikšić i Crna Gora, i u ratu i u miru, dičili velikim ljudima. U novije doba, Željko Šturanović je među prvima obezbijedio trajno mjesto među njima. Nažalost, opaka bolest prerano ga je otrgla iz naših redova. Njegova smrt je najveći gubitak u savremenoj političkoj istoriji Crne Gore. Porodica je izgubila svoj stameni oslonac; grad Nikšić jednog od najboljih sinova; Demokratska partija socijalista jednog od najpouzdanijih ljudi; Crna Gora jednog od najviđenijih i najpoštovanijih čelnika državne politike. Nenametljivo, ali odvažno, Željko Šturanović bio je uvijek gdje je trebalo, i kad je trebalo. I za porodicu, i za prijatelje, za Partiju, i za svoju Crnu Goru.

Bio je jednostavan čovjek, u nimalo jednostavnim vremenima. Brojne funkcije i u Partiji i u državi obavljao je posvećeno, u skladu sa svojim poimanjem života i politike. Bio je sve što rijetko vrijedni pojedinac može postati u bilo kojoj uređenoj društvenoj zajednici – ugledni član Partije od prvog dana, i njen potpredsjednik; i poslanik, i potpredsjednik Skupštine Crne Gore; i ministar pravde, i predsjednik Vlade... Ali, prije svega, Željko Šturanović je bio dobar i čestit čovjek, obdaren izuzetnom snagom duha, obrazovan, širokih interesovanja. U svim slojevima društva, u svim krajevima Crne Gore, ljudi su ga iskreno smatrali svojim. Jer, on je zaista bio bogat vrlinama: vaspitan u duhu najbolje tradicije crnogorske porodice, odličan đak, najbolji student, radoznao, pametan, radan, odgovoran, uljudan, plemenit, strpljiv, požrtvovan, duhovit, lojalan prijatelj... Čovjek principa, nepokolebljivog karaktera. Ali čvrstina njegovih uvjerenja nije bila prepreka, već inspiracija za dijalog i sporazum. Kao rijetko ko, uzdigao se iznad slabosti svojstvenih društvima uzavrelih strasti u razdobljima krupnih istorijskih mijena kakvo je i crnogorsko društvo posljednjih decenija. Bio je od onih političara koji osvajaju ljude i svojim djelom, i svojim životom. Čovjek kojemu se vjeruje. Od onih ljudi koje morate poštovati i kad se ne slažete sa njima. Potvrdio je to i u ovom pretužnom činu dok ga pratimo na vječni počinak. Ostaće upamćeno da je Željko Šturanović i na odru okupio crnogorske političke prvake svih opcija i nacija. Na čast svima, za nauk današnjim, i generacijama koje dolaze. Na čast današnjoj Crnoj Gori.

Svi domaći i međunarodni uspjesi savremene Crne Gore, i u periodu borbe za obnovu nezavisnosti i državnog i nacionalnog dostojanstva, kao i nakon toga, vezani su i za ime Željka Šturanovića. U ovom trenutku prerane i tužne rekapitulacije nije ni pretjerano, još manje komemorativno prigodno, reći da je sve ono na čemu smo strpljivo, promišljeno i nepokolebljivo zajedno istrajavali danas dobilo jasan obris savremenog evropskog društva, utemeljenog na vrijednoj crnogorskoj tradiciji. Istorija će nesumnjivo Željka Šturanovića upamtiti i kao jednog od pionirskih pregalaca nastanka i razvoja crnogorskog višestranačja i demokratizacije društva; i kao odvažnog i nacionalno odgovornog borca za interese Crne Gore u teškim godinama dramatičnog nestanka državnih ostataka nekadašnje jugoslovenske zajednice; i kao prepoznatljivog utemeljivača savremenog pravnog sistema Crne Gore, posvećenika vladavini prava kao temelju demokratskog razvoja svake države. Ostaće i neizbrisiv trag njegovog premijerskog potpisa oktobra 2007. godine u Luksemburgu na prvom dokumentu kojim su institucionalizovani odnosi države Crne Gore i EU i trajno definisan okvir našeg aktuelnog i budućeg razvoja.

No, prije svega toga, ne samo istorija, nego i mi kao njegovi savremenici pamtićemo i zauvijek poštovati Željka Šturanovića kao jednog od najčasnijih političara novijeg crnogorskog doba. Čovjeka i političara čiji moralni i politički dignitet nije moglo dovesti u pitanje ni zlo političko vrijeme koje živimo.

Nije rijetko, posebno u društvima poput crnogorskog, da tek po odlasku nekog čovjeka objektivnije uočimo i vrednujemo njegove vrline. Kao i da svako pojedinačno, tek u tom trenutku, uvijek ranog gubitka, spozna pravu dimenziju prijateljstva s njim. I stvarni doprinos čovjeka bez kojeg ostajemo ostvarenju zajedničkih, najviših nacionalnih i državnih interesa, i dobiti zajednice kojoj pripadamo. Dešava se, nažalost, da takvo priznanje i uvažavanje mnogima koji su to odavno zaslužili stignu sa zakašnjenjem, ili nikada i ne stignu. To iskustvo ne bi se moglo odnositi na Željka Šturanovića. Kao rijetko ko u sadašnjoj Crnoj Gori on je bio javna ličnost kojem su građani, ne samo njegovi prijatelji i kolege, na svakom mjestu iskazivali poštovanje za odgovoran i profesionalan rad na političkim i državnim poslovima, kao i za njegov ukupan način života. Danas, ipak, vjerujem da svako od nas s kojim je Željko Šturanović po raznim osnovama bio blizak, tek postaje svjestan praznine koja ostaje iza njega. I koliko je sve što smo u svakodnevnom odnosu sa njim doživljavali kao očekivano, podrazumijevajuće, čak i obično, u suštinskom značenju predstavljalo rijedak ljudski kvalitet.

Njegova posebnost se ogledala i u odnosu na tešku bolest. Svjestan je bio od prvog dana, prije sedam godina, njenog kobnog ishoda. Ali se prema tome

odnosio kao da se dešava nekome drugome. Nikada, do posljednjeg dana, nije htio time da optereti ni svoje najbliže prijatelje. I kad je bio više nego svjestan neumitnog kraja, posljednjim atomima svoje energije i političkog iskustva, nastojao je da pomogne i Partiji i državi, uključujući i aktuelne procese. Ukupnim svojim djelovanjem svjedočio je da je najbolja politika ona koja ima ljudsko lice u svim situacijama, i u svim vremenima. "Ako poštovanje zbog dobrote, ako divljenje zbog nadarenosti, ako cijenjenje zbog patriotizma i omiljenost zbog dobročinstva mogu zadovoljiti čovjekov um, onda imate utjehu da nijeste uzalud živjeli". Kao da je Džordž Vašington mislio na Željka Šturanovića kad je napisao ove riječi.

Dragi Željko,

Iako Nikšićani i generacijski bliski, tek politika nas je upoznala i učinila prijateljima. Kao potvrda da nema pravila, niti potpune predvidivosti u kojoj dobi i kakvim povodima ćemo sresti osobu koja će nam obilježiti život. Vjerovatno je i taj nedostatak pravila učinio da, iako mlađi, u više navrata iskoristim međusobno povjerenje i prijateljstvo, i dođem u situaciju da te ubjeđujem da prihvatiš neku od najvažnijih državnih funkcija. I, dobro to pamtim, pristajao si na moje predloge u znak poštovanja, uvijek sa iskrenom i odgovornom mladalačkom upitanošću: mogu li ja to? Naravno, mogao si. I nosio na svojim plećima previše toga. I ono što smo znali i ono o čemu nijesi želio ni da govoriš.

Od prvog dana tvoje teške bolesti zajedno smo joj tražili lijeka. U društvu zajedničkih najodanijih prijatelja. Do posljednjeg trena u Parizu, nadali smo se da će se lijek pojaviti. Ako ne zbog napretka medicine, a ono zbog tvoje dobrote i čistote, koje su zasluživale dalje trajanje. Da bi služile svima tebi bliskima. A najviše, kao svetionik u Crnoj Gori, u vremenu mukotrpnog nastajanja novog sistema vrijednosti. Tužni smo, beskrajno, što je ovo, ipak, naš posljednji kakav – takav razgovor.

Osjećam da me i sada opominješ tvojim neutoljivim optimizmom, vjerom u dobro, i šeretskim osmijehom s kraja usana. Nema klonuća duha. Idemo dalje ka vrijednostima i ciljevima koje smo odabrali, i kojima smo se bezrezervno posvetili. Na tom putu će, od sada na drugačiji način, kao uzor i inspiracija, služiti tvoja vrlina i tvoja spremnost na žrtvu.

Hvala ti za prijateljstvo i stamenu odanost u svim trenucima, i u dobru i u zlu, iz kojih smo zajedno izlazili uzdignuta čela. Za prijateljstvo koje se ne mjeri i ne iskazuje riječima, već koje se živi. Za vedrinu duha kojom si zračio i kojom si nas okupljao. Mi tvoji prijatelji, dok trajemo nosićemo te u svojim srcima i u najljepšim sjećanjima.

Poštovana porodice Šturanović,

Dijelimo vašu tugu. Imate koga žaliti. S ponosom, i dostojanstvom, jer je i Željkov život bio takav. Neka vam je utjeha što niste sami u vašoj tuzi. Uz vas je Nikšić, i Crna Gora, mnogi dobri ljudi. Želim da vam poručim da nećete biti sami ni sad kad Željka više nema. On se konačno smirio u svom rodnom Nikšiću, kojeg je uvijek nosio u najčistijoj emociji. Kao pravi izdanak onog čuvenog građanskog i gospodstvenog Nikšića, koji će se i po njemu prepoznavati.

Počivaj u miru, dragi prijatelju, ovdje pod našom Trebjesom. Neka ti je laka crnogorska zemlja.

Slava Željku Šturanoviću!

Nikšić, 03.07.2014. godine